

FOAIA POPORULUI ROMÂN

== Apare odată pe săptămână ==
Redacția și Administrația: VII., István-ut 11
Telefon local și interurban: Nrul 47-82

Editor-proprietar și redactor responsabil
DIMITRIE BIRAUȚIU

== Abonamentul: ==
Foaia Pop. Rom. împreună cu Foaia Ilustrată și Cău
pe un an 7 cor. | pentru America 3 dolar

Ședințele Fundațiunei Gozsdu

158 stipendiați vechi,
67 stipendiați noi.

Săptămâna trecută Onorații membri ai fundațiunei Gozsdu se întruniseră în Sibiu pentru a decide asupra numărului neobișnuit de mare al petițiilor ce au fost înaintate de tineret în nădejdea primirii unui ajutor cit de mic pentru a-și ajunge scopul și găsi fericirea viitoare. Câți tineri nu-și vor fi pus scrisoarea în poștă în această nădejde și câți nu-și vor fi zis în sine: Doamne ajută! Zicem un număr neobișnuit de mare al petițiilor, căci numărul petenților întotdeauna este mai mare ca și fondul disponibil; ba numărul lor crește din an în an în proporție înțoarsă cu sporul sumei destinate ca ajutor pe seama studenților săraci și cu rîvnă pentru învățatură.

Și anul acesta până la termenul fixat a intrat un număr cu mult mai mare de petițiuni, ca anul trecut, după cum am arătat în numărul nostru trecut; partea cea mai mare din aceste petițiuni, lucru firesc, n'a putut fi luată în seamă, deoarece în prima linie a trebuit să se ia în seamă stipendiștii vechi și numai în rîndul al doilea să se stabilească numărul noilor stipendiști amăsurat sporului sumei disponibile pentru acordarea ajutoarelor. Cum că rezolvarea petițiilor a lat destul de lucru reprezentanței fundațiunei, apare și din împrejurarea, că sfaturile au ținut 5 zile.

Dintre membrii reprezentanței următorii au luat parte la ședințe: Excelența Sa nalt Prea Sfințitul Părinte metropolit Ieșianu, ca președinte al reprezentanței, Prea Sfinții Lor Părinții episcopi Ioan Papp al Aradului și Dr. E. M. Cristea al Caransebeșului, Ilustritatea Sa dl Iosif Berlogia judecător la Curie, Magnificența Sa dnul Nic. Poenar, Partenie Cosma, ca membrii și Prea Cuvioșia Sa părintele protosinel G. G. Bogoeviciu ca secretar.

Luîndu-se petițiunile sub desbatere reprezentanța întâi de toate a rezolvat petițiunile vechilor stipendiști în număr de 158 aparținători diferitelor facultăți. Stipendiile acestea au fost votate și pe anul școlastic 1911/12, iar unele au fost îmbunătățite.

După aceasta au urmat să fie resol-

vate petițiunile studenților, cari prima oară au cerut ajutor.

Ajutoarele acestea au fost conferite după cum urmează:

La 6 studenți în litere și filosofie, 4 studenți tehnici, 4 elevi ai academiei comerciale, 2 ascultători ai școalei veterinare superioare, 4 elevi ai școalei de forestieri (silvicultură), un elev al cursului administrativ, 2 studenți în farmacie, 4 elevi ai școalei de cadeți, 4 studenți de gimnasiu, 13 elevi ai școalelor comerciale, 12 studenți în medicină și 12 în drept. Astfel numărul stipendiilor nouă este de 67, în total 226. Cifra aceasta este cu 25 mai mare ca și anul trecut, va să zică în anul școlastic 1911/12 numărul stipendiștilor a crescut cu 25. Cifra aceasta totodată ni arată și proporția în care a crescut fondul disponibil. Va să zică la an fondul crește cu atîta cît ajunge pentru a se acorda ajutor la 60-70 stipendiați noi. Ce este numărul acesta în asemănare cu numărul total al petenților!

Acestor puțini aleși, găsiți de mai vrednici de reprezentanță, am avea să le adresăm puține cuvinte.

Fiind favorizați de noroc de a avea mijloacele cele mai de lipsă la urmarea studiilor superioare, să se pună serios pe lucru, să-și vadă de carte și să lase în pace publicitatea, unde, pentru a juca rol cum se cade, se cer pregătiri temeinice, serioșitate bărbătească, judecată dreaptă, necovîrșită de focul tineresc momentan sau impresia momentului. Tinerimea română trebuie să aibă convingerea vie, că în viață și mai ales în viața publică românească, o așteaptă mare și grea misiune, căreia numai așa va putea corespunde, dacă se va prevedea deja de pe acum cu toate armele spirituale, dacă-și învîrtește mintea cu tot felul de cunoștințe, rîvnind ca în propria lor specialitate tinerii să devină cît mai profunzi, cît mai ageri și se vor dese-vîrși în privința morală și individuală, două condițiuni principale de mare însemnătate la consolidarea, închiegarea societății și încunjurarea urei personale, desbinărilor, certelor etc., tot atîtea greșeli și păcate grele și de neiertat.

Maiestatea Sa regele în Budapesta.

Maiestatea Sa regele, care de prezent se află la Ischi, în ziua de 8 Septembrie va sosi în Schönbrunn. Aci va petrece pînă în a doua jumătate a lunii Octombrie, cînd va veni și la Budapesta petrecînd parte în palatul regal din Buda, parte la Gödöllő, unde vor avea loc și vînașoare, la cari va lua parte și Maiestatea Sa.

Serbările dela Blaj.

Întîmplările din ziua II-a și a III-a.

Au trecut deja două săptămîni dela înălțatoarele serbări dela Blaj, și marea icoană, ce ni-se prezenta atunci, plutește și acum înaintea ochilor noștri sufletești, zgornitul plăcut, produs pe urma efectului prea frumoaselor discursuri și a însuflețirii celei fără margini ne sună parcă și acum în ureche. Atîta putere rominească, atîta însuflețire, de mult n'a fost adunată la un loc. Și cîtă demnitate! Credeai că peste Romîni din Ungaria a dat un eveniment de o însemnătate politică fără pereche, — cînd cîolo nu era alt-ceva decît o modestă serbare a triumfului cultural secerat în curs de jumătate de veac, credeai că deodată, fără de veste au reînviat timpurile de lămurit ale gloriei străbune, cînd poporul și senatul se întruniau să delibereze asupra culturii chestiuni de stat însemnate sau să serbeze intrarea triumfală a culturii comandant de oștiri plin de mărire în Roma cesară! — O astfel de demnitate se putea citi de pe fețele mulțimei cunoscătoare a însemnătății zilei de 13 August.

Și dacă stăm și ne gîndim asupra momentelor înălțătoare din această zi, fără voie ni-se impune întrebarea, că anume cari împrejurări au desemnat această demnitate pe fața fiecăruia din asistenți? Ce i-a răpit cu atîta putere, încît pe fața lor s'a reoglîndat alt de expresiv acea demnitate impunătoare? Dacă ne gîndim la pregătirile făcute cu săptămîni înainte de serbări; dacă ne cugetăm la faptul cu cîtă înțeleală nespuns de mare se propagă focul însuflețirii dela om la om; dacă mai luăm în seamă priveliștea ce o oferia marea tablou al adunării, ușor ne putem explica acea demnitate ca rezultat al înțelegerii și impresiunilor momentane ale întîmplărilor.

Insemnătatea culturală istorică a evenimentelor dela Blaj abia acum după serbări ese la iveală în plina ei realitate.

Ceea-ce obște românească a văzut la Blaj, n'a fost alta, decît serbarea triumfului secerat pe teren cultural timp de jumătate de veac, prăznuirea unității noastre culturale și apoteoza (preamărirea) geniului național. Urmășii noștri, lălmăcind contemporanilor lor întreita izbîndă culturală la Blaj, vor rememora umiți de atîta însuflețire, manifestare măreată și afirmare națională. Atunci vor vorbi despre noi cu aceleași cuvînt de laudă, cu cari pomenim noi memoria sfinților de vremuri a marilor noștri înaintași pe buzele lor va tremura aceeași rugăciune de binecuvîntare pentru noi, cu care binecuvîntăm noi faptele și umările bărbatilor, cărora avem să le mulțumim fericirea și bunăstarea noastră spirituală și ma-

terială de azi; vor încuraja generația lor cu pilde luate din vremea noastră și aceasta așa se va continua din decenii în decenii, din secol în secol; adaogându-se triumfurilor de mai înainte noi triumfuri, gloriilor din vremuri apuse, gloria prezentului. Astfel s'a dezvoltat treptat cultura la toate neamurile și s'a îmbogățit istoria cu întâmplări epocale; astfel s'a făcut dezvoltarea fiecărui popor: trecutul servind ca bază prezentului și prezentul viitorului. După cum s'au însuflețit înaintașii noștri înainte cu 50 de ani de faptele și izbînzile bărbaților dela începutul renașterii noastre naționale, tot așa ne însuflețim și noi de faptele bărbaților, cari ne-au fost învățătorii noștri cei mai apropiați; tot așa și urmașii noștri vor găsi motive de însuflețire și pilde demne de urmat în acțiunile noastre și dacă nu vor găsi alta, înălțătoarele serbări dela Blaj li vor putea servi în ori-ce cas ca izvor neșecat de însuflețire.

ZIUA II.

Serbările din ziua I-a le-am descris pe larg în numărul nostru trecut, rămîne ca aci să întregim unele lucruri cari în rîndul trecut parte ni-au scăpat din vedere, parte nu aveam loc de a le publica.

Momentul principal au fost fără îndoială cele întimplite în catedrala Blajului: simbolizarea înfrățirii prin participarea arhierilor amînduror confesiunilor și discursul d-lui A. Birseanu, vicepreședinte al Asociațiunii. Ceea-ce țî-a răpit privirea, a fost demnitatea sărbătorească ce s'a cetit de pe fața tulerora dela sedința festivă. Discursul de deschidere și răspunsurile prelaților, cari toate la oaltă zugrăveau mărețul tablou al trecutului puternicului nostru așezămînt cultural, asemănînd starea culturală înainte cu 50 de ani cu starea culturală de azi; conștiința adunării de marea însemnătate istorică a serbărilor; convingerea fiecărui că aceste serbări în istoria noastră culturală înseamnă un mare triumf național, iată unele din motivele cele multe cari au pricinuit acea demnitate solemnă. La banchetul care a urmat sedinței festive, demnitatea aceasta se prefăcea cu încetul în o bucurie fără margini, iar însuflețirea, ce la sedința festivă a rămas între marginile cuvenite ale demnității, crescînd mereu, ia un avînt nebun atingînd culmi extraordinare.

Telegrama trimisă Majestății Sale

După terminarea discursului rostit de d. A. Birseanu, a vorbit I. P. S. Sa Părintele Metropolit Ioan Mețianu, al cărui discurs l'am făcut cunoscut pe scurt în numărul nostru trecut. Terminînd Excelența Sa cuvîntarea a propus să se trimită Majestății Sale următoarea telegramă semnată de d. Birseanu ca președinte al adunării generale:

»Arhierii Romînilor de sub coroană sf. Ștefan și toți membrii »Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului romîn« întruîși la adunarea din Blaj spre a serba a 50-a aniversare a întemeierii acestui așezămînt cultural își aduc cu recunoștință aminte de bunătatea M. S. a Prea Grațiosului nostru Monarh, care încuviințînd la anul 1861 înființarea »Asociațiunii«, a dat un razim puternic limbii și literaturii romîne și mijloc sigur de înaintare spre binele și prosperarea patriei.

În aceste momente solemne miile de membri ai »Asociațiunii« depun cu încredere fiască la treptele prea înaltului tron omagiile lor de alipire, credință și supunere neștrămutată față de Capul încoronat al patriei noastre:

Prezidiul adunării generale:
Andrein Barseanu

Banchetul

Dela catedrală mulțimea colosală s'a risipit peste întreg orașul, care la institutul gimnaziului, unde aștepta masa gătită pentru 1000 de persoane. Grosul oaspeților de sine înțeles au fost găzduiți la familii și la restaurante.

Printre cei 1000 de participanți la banchetul dat la institutul gimnaziului, s'au aflat de sine înțeles și arhierii și tot ce Romînia are mai distinși și mai de valoare. Erau 4-5 rînduri de mese colosal

de lungi. În fruntea mesei celei dintîi ședea Excelența Sa Metropolitul Ioan Mețianu, d. A. Birseanu, Ilustritățile lor Părinții Episcopi Dr. Dem. Radu, Dr. M. Cristea, Ignatie Pap, I. Hossu, țîșpanul Szász, frații Mocioni, etc. De față era și o frumoasă cunună de dame. Primul toast a fost rostit de d. A. Birseanu pentru Majestatea Sa. Publicul aclamă cu însuflețire pe bătrînul monarh iar musica întonează imnul împărătesc »Doamne țîne«. Cîntarea este ascultată în picioare de întreg publicul. A vorbit apoi d. V. Goldiș secretar consistorial și fost deputat dietal, închinînd pentru arhieriei, cari sunt mereu aclamați din partea oaspeților. Cînd oratorul în cursul discursului său a ajuns la strofa »Preoți cu crucea în frunte« din pătrunzătorul nostru imn național, mulțimea dela masă în frunte cu arhieriei și împreună cu ei și reprezentanții guvernului s'au ridicat de pe scaune și în mijlocul unui entuziasm ce nu se poate descrie a început să cînte:

Preoți cu crucea în frunte
Căci oastea e creștină
Deviza-i libertatea
Și scopul ei prea sfînt.

D-lui Goldiș îi răspunde Excelența Sa In. Prea Sf. Domn Metropolit I. Mețianu, mulțumînd călduros în numele arhieriei pentru ovațiunile de bine ale oratorului și oaspeților. Excelența Sa Metropolitul Mihăli închină pentru »Asociațiune«, asesorul A. Ivan pentru administrație, comitele suprem Szász urează călduros pentru înaintarea Asociației, la ale cărei serbări reprezintă cu plăcere guvernul. Vorbește în urmă Ștef. C. Pop cu putere și însuflețire pentru Societatea fondului de teatru, și în sfîrșit venerabilul șef al partidului național d-l Gh. Pop de Băsești pentru reprezentanții poporului și puterea noastră de viață. O singură expresiune avem de excepționat în discursul ilustrului bărbat și anume credem, că era de prisos să se amintească cu prilejul unei asemenea întruniri că printre Romîni sunt și renegați. Cuvîntul acesta a scos protestări din partea multora cari au judecat că prin astfel de vorbe nu e bine să se turbure armonia, nu ca și cînd de față la banchet ar fi fost și renegați, ci pentru că în felul acesta ușor se putea compromite nivelul societății distînsă dela banchet.

Cu discursul venerabilului șef al partidului național s'a închis șirul toasturilor oficiale, ca imediat să urmeze toasturile neoficiale și

Gălăgia

asa zișilor tineri oțeliți. Incidentul acesta s'a întimplat cătră sfîrșitul banchetului. Un grup de oaspeți mai puțini distinși credea de cuviință să strige de cite ori se ridica cite un orator oficial să vorbească, făcînd gălăgie și sbierînd: S'auzim pe Goga! D-nul Goga, care știe mai bine ce este cuviință de cit garda d-sale, credem că s'a simțit într-o situație foarte neplăcută, căci de cite ori aderenții și admiratorii d-sale îl aclamau, d-sa declina dela sine onoarea ce-i făceau oțeliții și nu se îmbulzia să ia cuvîntul înainte de a se termina cel puțin șirul toastelor oficiale. D-l Goga în adevărat a fost cu răbdare, căci îndată după ce și cel din urmă orator oficial și-a rostit cuvîntarea, d. Goga a dat ascultare îndemnuirilor stăruitoare și aclamărilor gălăgioase ale aderenților d-sale luînd cuvîntul. Știm că d-sa nu poartă vina dacă »garda atît de mult își iubește cazarul«, totuși se poate aștepta ca d-sa să-și disciplineze nițel oastea, învățîndu-o atîta cînte de a cruța cel puțin cu astfel de ocațiuni solemne prezența bărbaților, pe cari, ce-i drept înflăcărații tineri oțeliți, îi iau cite odată peste picior după propriul lor obicei.

Gălăgiosii n'au știut poate că dreptul să vorbească au numai cei-ce au fost luați în lista oficială? Atunci pentru ce au făcut ca în urma purtării lor necuviincioase arhieriei și reprezentanții guvernului să plece? părăsînd banchetul? Au voit poate să dea o nouă dovadă cit sunt de oțeliți?

După d. Goga a ținut să vorbească și d. Elie Dăianu, protopopul Clujului. Cronica nu spune dacă în afară de aceste discursuri neoficiale s'au mai ținut încă și altele.

Între astfel de împrejurări s'a terminat banchetul — erau orele 6 seara — oaspeții începură să se risipească mereu cînd pe largă piață a Blajului o nouă priveliște:

Cortegiul (convoiul) etnografic

se desfășoară înaintea ochilor miilor de oaspeți. Șiruri lungi și dese de voinici se revărsau neconținut spre marea piață a Blajului; producînd un zgomot neo-

bișnuit de glasuri, chiulitură și sunete de ceteră. Veneau feciorii, cite patru în rînd, cu flori în pălării, cîntînd după ceteri. În fruntea fiecărui grup era purtată o tablă albă cu numele comunei. Mai pe la mijloc, în șiruri drăguțe, fete mîndre pășesc șioase, dar cu inimă, în tactul muzicii, cu mînuunchiuri de flori la brîu. Ici colo cite doi țîcăi cuprinși pe după cap, reamintesc frăția de cruce din vremurile bătrîne. Din satele din jur, aducînd sănătatea lor înfloritoare și portul mîndru de pe Tîrnave, de pe Secas, și mai din jos de pe la Mureș, vin să ne reamintească vremuri trecute, de cînd au coborît înțîiu la Blaj. Moții lui Iancu, Mureșenii lui Axente, Cîmpienii lui Moldovanu și toată suflarea romînească.

Înțîiu vin Mihălenii frumoși și mîndri, apoi urmează satele Obreja, Cisteiul, Crăciunelul, Bucerdea, Tiurul și satele dinspre Secas: Ohaba, Tău, Colibi, Beșnău, Henier, Roșia și Cergănele. Din sus de pe Tîrnava-Mare, Mănărade, Micălasa, Glogovețul, Tapu. Apoi Vezu, Ciufudul. Dinspre Tîrnava-Mică: Sîncelul Valea Sasului și Căpițna. În fruntea tuturor dascălii și preoții, acești doi factori culturali principali ai noștri.

Tabloul acesta răpitor a făcut o adîncă impresiune asupra oaspeților din România.

Spre ceasurile 7 horele s'au spart și în aceeaș ordine bună conductul s'a îndreptat spre grădina din Veza, unde pe livada de lîngă cărare s'a încins o horă mare, o horă întînsă, de s'a oprit soarele pe o muchiu de stîncă din zare, și nu se îndura să se mai despartă de atîta frumusețe.

ZIUA III.

Adunarea Societății pentru crearea unui fond de teatru romîn

Martî, în 29 August n. și-a ținut adunarea generală și Societatea pentru adunarea unui fond de teatru romîn. Adunarea a fost prezidată de d. Vasile Goldiș în lipsa președintelui d. Dr. I. Mihu și vicepreședintelui, d. Virgil Onițiu, cari amîndoi sunt bolnavi. D. V. Goldiș a deschis adunarea prin un discurs potrivit, în care a arătat scopul societății, Miercuri s'a ținut o a doua sedință, în care s'au discutat mai multe lucruri de interes. S'au înscris numeroși membrii noi, dela cari s'a încasat suma de 3000 coroane.

Expoziția culturală a despărțămîntului Blaj

În legătură cu serbările din Blaj s'a organizat și o expoziție culturală. D. profesor Gavril Precup, președintele comisiunii de expoziție a arătat însemnătatea expoziției prin următorul discurs ce-l publicăm în extras: Veacul în care trăim este veac de emulație al neamurilor. Cîmpul de bătaie sunt expozițiile, iar armele de luptă: rezultatele muncii intelectuale însoțită de energia fizică sub deosebitele ei forme. Poporul romînesc de pe aceste plaiuri trăind în condiții puțin prielnice unei dezvoltări spre o viață civilizată, abia tîrziu a ajuns în situația de a se afirma amăsurat aptitudinilor cu cari l'a dăruit D-zeu din belșug.

Trezit la viață înainte cu 157 de ani prin schințea învățăturilor răspîndite din rostul unor cucernici călugări adăpostiți în aceste sfînte ziduri, încetul cu încetul ia putere, crește și se întărește, la fel cu pomul ale cărui rădăcini dau de pămînt bun și roditor. Ajuns la conștiință tot mai mult își reclamă dreptul la viață creîndu-și instituțiuni, cari să-l ajute a se instrui alături de celelalte popoare conlocuitoare, favorizate de soarte.

În deosebi sub scutul și la îndemnul Asociațiunii își ia partea în aceasta direcție grea de urmat, dar singur mîntuitoare. Expoziția ce am aranjat are caracter local: ea e numai a despărțămîntului. Nu ne putem mîndri cu pavilioane (zidiri pentru expoziție) frumoase și strălucitoare, nici cu opere de știință și artă de valoare universală, nu cu ultimile rezultate pe terenul mecanicii și electrotehnicii. Tot ce vă putem arăta e rezultatul trudei noastre, muncă dreaptă din puterile noastre fără concursul nimănui.

D-le President! Înalt preasfințit Arhieriei! Luîndu-o în primire, veți constata, că în preajma acestei sfînte mănăstiri s'au adăpostit călugări și profesori smeriți, cari cu scrisul lor au deșteptat la viață și conștiință națională obștea romînească de pretutindenea, prezentîndu-ne lumii străine ca pe urmașii unui falnic popor. Ei au susținut cu îndrîjire romanitatea noastră.

Expoziția ce veți cerceta vă va da probe de înalte calități artistice cu cari e înzestrată țărâna romînă. În expoziția aceasta vi-se dă prilej să luați act de înjghebarea unei clase de mijloc, care e chemată să păstreze caracterul de dină aci al acestui cuib scump și temut.

Calendarul jubilar al „Poporului Român” pe anul 1912.

La 1 Octomvrie n. se împlinesc zece ani dela înființarea foii „Poporul Român” și a tipografiei noastre aici în Budapesta.

In acest restimp am scos și „Calendarul Poporului Român”, care anul acesta apare pentru a zecea oară.

Acest calendar jubilar voim să-l scoatem într-o formă și conținut cum n'a mai apărut calendar românesc în Țara ungurească.

Calendarul e deja sub tipar și lucrăm cu mult zor, ca acesta pe ziua jubileului: 1 Octomvrie n. să poată apare.

Scopul pentru care vestim aceasta cetitorilor noștri este, ca să-i rugăm să ne stea în ajutor ca să scoatem un calendar desăvârșit, care să mulțumească pe tot românul.

Să ne scrie deci cetitorii, cari cunosc calendarele noastre din anii trecuți: cari greșeli trebuie să le îndreptăm și ce fel de înnoiri să introducem, ca acest calendar să placă la tot natul.

Noi și pînă acuma am făcut o seamă de îmbunătățiri practice și folositoare, despre cari vom vorbi altă dată.

In deosebi rugăm cetitorii noștri să ne comunice zilele de tîrg din părțile lor, iar dacă în calendarul din anii trecuți s'a publicat greșit ziua tîrgului, să ne tragă luarea aminte.

Să ne comunice adresa tuturor avocaților, medicilor, inginerilor, precum și a unctorarilor (oficianților) dela comitate și oficiile de stat, pe cari le vom publica toate în calendar, împreună cu adresele tuturor funcționarilor români dela ministerele, Curia și oficiile de stat din Budapesta.

De asemenea vom publica și un șematism al românilor din Budapesta.

Noi și pînă acuma am adunat datele acestea, dar pentru un mai bun control și pentru ca să nu lipsească nimeni din acest conspect, de care încă n'a apărut la noi, dorim ca și bunii noștri cetitori să ne stea în ajutor, pentru ca să facem un lucru cât să poate de bun.

Despre cuprinsul celalalt al calendarului vom vorbi cu alt prilej.

Din Dieta Terii

Khuen la Viena — Planul guvernului — Pro și contra obstrucției — Impotriva lui Justh. — Faime. — Ședințele Camerei

Deja în rîndul trecut am zis că în prima săptămînă a lunii curente Khuen va călători la Viena. Data plecării, după cum se zvonea, avea să fie ziua de 10 Sept. Vestea aceasta se menține și se crede că ministrul president prin 10—15 c. va călători la Viena pentru a raporta Maiestății Sale asupra stării politice a țării. Întrebat de un ziarist ce planuri are guvernul, Khuen a spus că posedă în măsură deplină încrederea regelui, Maiestatea Sa aprobă întru toate politica sa, așa că dacă prim-ministrul ar găsi că e trebuință să propună M. Sale disolvarea Camerei, M. Sa nu va întirzia să-i dea autorizația de a o disolva. În punctul acesta deci partidul Justh se înșală, dacă crede contrarul, a zis Khuen.

Intr'aceea mereu s'osesc adrese de aderențe din provincie cînd pentru guvern, cînd pentru opoziție. Guvernul și opoziția astfel vreau să se războiască înaintea poporului arătînd fiecare dreptul său în lupta ce s'a pornit în Dieta.

✱

La Salonta-Mare c. Tisza Kalman, fratele lui Pișta a ținut dare de seamă. În discursul său a osîndit obstrucția și a spus că arma cea mai bună împotriva ei este revizuirea regulamentului Camerei. Din întimplare chiar atunci s'osise trenul de Orade, aducînd pe Justh. Mulțimea l'a băgat în seama la fereastra vagonului și îndată au început să strige: Jos Justh! După cîteva minute trenul a plecat mai departe și astfel s'a sfîrșit și demonstrația împotriva lui Justh.

✱

Se vorbește că înainte de a face încercare cu disolvarea Camerei, Khuen va căuta să încheie un pact cu opoziția. Numai dacă aceasta n'ar reuși, s'ar hotărî să disolve Camera.

✱

Ședințele sunt lipsite de ori-ce interes: votări nominale, certe, personalități; ședințe secrete, suspendarea ședinței din cauza incapacității Camerei de a aduce hotărîri valabile. În ședința de Miercuri, s'a petrecut un incident în Cameră, care cit pe aci era să se termine cu o strasică părăuă. Ministrul justiției a osîndit obstrucția cu cuvinte foarte energice, ceea-ce a stîrnit o furtună grea din partea opoziției. Ministrul a aflat de bine ca la sfîrșitul cuvîntărilor sale să ceară iertare și astfel spiritele s'au liniștit.

Cum sprijinește guvernul ungar ni-zuințele noastre culturale?

De pildă așa: Românii se pregătesc să serbeze jubileul de 50 de ani dela întemeierea Asociațiunii. Cu asemenea prilejuri e obicei — ne va ierta guvernul ungar — și la noi ca Românii din toate părțile să călătorească la locul serbării, căci numai așa se poate spune că românimea înțelege rostul așezămîntului, ce i-s'a dat pentru conservarea sa națională.

Din prilejul serbărilor deci comitetul Asociațiunii a cugetat să înlesnească călătoria multora dintre Români la Blaj, și în scopul acesta s'a adresat direcțiunii căilor ferate cu rugarea să dea reduceri pe liniile ferate tuturor celor cari vor voi să ia parte la serbări. Rugarea comitetului plecase la locul destinațiunii cu zile înainte de data serbărilor. Comitetul aștepta cu nerăbdare hotărîrea direcțiunii, aceasta însă întirzia mereu. În momentul din urmă, comitetul își și uitase de toată treaba, cînd Vineri, cu 2 zile înainte de începutul serbărilor a sosit rezoluția însoțită de 100 bilete de călătorie pe seama a 100 persoane, pe cînd numărul delegaților oficiali face 126!

Ia să fi fost vorba de vre-o serbare neînsemnată a vreunei societăți culturale maghiare, cum ar fi grăbit direcțiunea să împărtească bilete de tren gratuit și să acorde reduceri pe liniile ferate ale statului 50 la sută!

Mai are Budapești Hirlap curajul să spună că guvernele ungurești sprijinesc niziunile noastre culturale?

Șoviniștii și serbările dela Blaj.

Scrisoarea unui calvin

Una dintre cele mai șoviniște ziare maghiare publică scrisoarea unui calvin, care fiindcă citează dese ori din psalmi pare a fi un preot calvin.

Scrisoarea aceasta este cu totul contrariu dela cele ce au apărut în coloanele celui ziar cu privire la serbările dela Blaj. Dacă șoviniștii din jurul celui ziar publicau tot felul de bâzacoții, neadevăruri și calomnii la adresa Românilor, autorul scrisoarei ține să constată că la Blaj nu s'a făcut politică ci s'a serbat în mod cu totul strălucit biruința culturii românilor din Ardeal (?). Oare ce zice numitul ziar la constatarea aceasta? Dar să cităm unele lucruri din această scrisoare, pentru a arăta cu propriile lor cuvinte ce țin maghiarii mai serioși despre niziunile noastre culturale. Autorul scrie:

»Am văzut acea serbătoare și știu că ea înseamnă biruința valahiei în Ardeal. Aș vorbi neamului meu despre dușmanii noștri, dar nu i-aș ocări și nu i-aș lua în bătaie de joc munca sa.»

Pentru-că am văzut adunați laolaltă 6000 de oameni: domni și doamne din România, și prelați și profesori, proprietari și avocați, și deputați dietali; preoți și dascăli săraci, industriași și comercianți, și popor de rînd: o societate întreagă. Oamenii aceștia deosebiți au venit de bună voie, aduși de însufletire și dorul de a învăța, de a-și auzi rostul conducătorilor, a-și însemna bine cuvintele și sfaturile lor, și nu s'au adunat să bea, să mîncească sau să petreacă.

Noi Maghiarii nu putem face același lucru; pentru că noi suntem obosiți, pentru că opinia maghiară are alte gînduri, alte nevoi, alte necazuri, d. p. să se alarmeze din cauza unui ziar confiscat care bate doba mare în jurul său ca apărător al libertății de presă.

Dar nu putem trece cu vederea evenimentul din Blaj, noi voim să tragem învățăturile cu venite dintr'însul, pentru că avem trebuință să învățăm. Ce putem învăța dela valahii noștri?

Întîiu: am văzut o puternică adunare națională, am auzit cuvîntări serioase de să te prăpădești de necaz; dar n'am văzut prefăcătorie, n'am auzit vorbe late și umflate.

A doua: am văzut cum poporul adunat a serbat fie-care cuvînt al învățăturilor conducătorilor, n'a zis nimica, ci a fost mulțumit toate cîte s'a spus. Și n'a fost disordine, n'a fost vorba de politică, nu s'a agitat, ci s'au spus cifre, s'au înșirat fapte și s'au dat povești.

A treia: Am văzut acolo o oaste, o oaste națională, care nu mai erau oardele lui Iancu și Axente, pentru că oastea aceasta nu ne-a atacat cu coase și lunuri de lemn. Oastea aceasta nu se va mai pune în slujba Vienei; oastea aceasta a devenit națiune, care s'a înarmat cu armele culturii.

Am citat aceste pasaje citate pentru a arăta cum ziarul șovinist singur recunoaște nețemeinicia spuselor sale publicînd scrisoarea de față.

Apoi urmează:

Societatea aceasta valahă atît ne e dușmană crească, încît nu o mai putem cîștiga pe seama noastră nici cu bună, nici cu rău. Valahul ardelean nici odată nu se va face ungur.

De limba maghiară n'are nici o trebuință, din contra noi maghiarii suntem nevoiți să învățăm românește.

Prețioase mărturisiri. Soviniștii ajung mereu la convingerea că cu politica de maghiarizare silită nu se poate întări neamul maghiar care în urma nepăsării politicianilor săi scade mereu, sărăcește, și parte pierde, parte emigrează în America făcând loc grofilor și jidanilor din Galiția.

Criza partidului social-democrat în Austria.

Cehii pentru un socialism național.

În partidul social-democrat din Austria s'au produs deodată mari neînțelegeri, cari vor avea ca urmare slăbirea partidului.

Cehii nu sunt mulțumiți cu conducerea care se află în minile Germanilor. Aceștia nu purtau grijă de plingerile și dorințele tovarășilor lor cehi; ci dacă se ivea vre-o neînțelegere între Cehi și Germani, conducerea nu-și bătea capul să o resolve ci o lăsa în sarcina curentei organizări, în sinul căreia s'a produs cearta. Prin împrejurarea că conducerea centrală se ferea să aplaneze neînțelegerii de caracter național sub cuvânt că socialismul exclude deosebirea de naționalitate și confesiune, lucrul s'a înrăutățit și mai tare, deoarece frecările dăunau mereu până ce în timpul din urmă s'au înrăutățit atât de mult, încât ele primejduiesc chiar și unitatea partidului lată între altele cum se pling socialistii cehi asupra nepăsării comitetului central, compus din socialiști nemți:

Tovarășii noștri germani au privit rezolvarea chestiei de naționalitate în cadrele social-democrației austriace, întotdeauna numai din punctul de vedere a puterii, intrucît ei puteau domni peste muncitorii cehi și lăsa să primească politica lor. Tovarășii noștri germani însă nu vor să resolve numai chestia de naționalitate și politică în același fel, ci au stabilit și următorul »principiu socialist«: muncitorul ceh este supusul democrației sociale germane, și plătitorul ei de dare. Cei ce nu vor să se supună acestei cerințe, cei ce nu vor să admită ca muncitorii cehi să fie supuși socialistilor germani plătind acestora dare, acela este exclus din sinul partidului. Cu aceea democrația socială germană nici su-și bate capul, dacă interesele politice și naționale ale muncitorilor cehi nu sunt băgate în seama. E de ajuns să ne provocăm la faptul, că industria și capitalul țărilor boheme în parte covârșitoare se află în minile capitalistilor germani, cari lipsesc pe muncitorii cehi de dreptul de a dispune liber asupra intereselor lor, precum și de drepturile naționale și dreptul de a-și crește liber copii. Tovarășii noștri germani au recunoscut acest drept al capitalistilor germani, lăsându-le mînă liberă pentru a ne contopi în națiunea germană.

Așa se tînguește ziarul oficial al socialistilor cehi, despre cari socialistii unguri zic că aceștia munt adevărații socialiști internaționali căci vor să-și păstreze caracterul lor național în vreme ce pe socialistii germani îi osîndesc pentru că s'au întovărășit cu feudații germani întru germanizarea cehilor.

Indusmânirea între socialistii cehi și ger-

mani a crescut atât de mult, încît syndicatele cehi s'au rupt cu totul de grosul partidului și înființînd un nou partid: partidul social-democrat național ceh. Noul partid are ziarul său, are fondul său, căci în multe locuri cehii fiind în majoritate, au trecut la noul partid cu tot cu cassă, excludînd simplu pe socialistii germani.

Holera în capitală.

Noui cazuri de holera.

Dela ivirea primului caz de holera în capitală se ivesc mereu, aproape în fie-care zi cazuri suspecte (bănuitoare) de holera.

Săptămîna trecută s'au bolnăvit trei inși, constatîndu-se că sunt cu holera. Pînă Duminică au murit toți, iar Marți s'a bolnăvit alți 4 inși, cari prezintă semnele holerei, despre cari însă pînă acuma încă nu s'a dovedit că sunt bolnavi de holera.

Se crede că Dunărea a fost molipsită fiindcă canalul fabricii de cleiu din Ujpest, unde se ivise prima oară holera, se varsă în Dunăre. De aceea autoritățile au luat măsuri pentru păzirea apei ca nîme să nu se apropie de ea.

Miercuri dimineața s'a ivit un nou caz bănuitor de holera. Bolnavul a fost dus la spital, iar locuitorii din acea casă toți au fost supuși unei desinfecții temeinice. Miercuri seara un necunoscut s'a bolnăvit în Hotel Hungaria. Odaia, ce închiriasse, a fost desinfecată iar bolnavul dus la spital.

Din străinătate vin știri despre pustiri groaznice cauzate de holera, în Turcia aproape toate orașele sunt molipsite. În Constantinopol bolnăvirile urmează zide zi urmate de numeroase cazuri de moarte.

În Viena s'a bolnăvit Miercuri nevasta unui muncitor de vapor de holera. Vaporul a venit din Ungaria și e probabil ca femeia să fi primit boala aici.

În Italia în mai multe orașe și provincii bîntuie groaznic holera.

În România, în armată se ivesc cazuri de holera tot mai dese, din care cauză manevrele de toamnă au trebuit amîinate.

EMKE iubilează!

Un ciudat „contra-iubileu” — Paradă căzută n' baltă — Necazul soviniștilor

Intîiu de toate ce înseamnă acest cuvînt Emke? Cuvîntul acesta este prescurtat cu literele dela început al cuvintelor: Erdélyi magyar Kultüregylet, ceea ce pe românește atîta înseamnă: Societatea culturală a poporului maghiar din Ardeal. Societatea aceasta s'a înființat înainte cu 25 de ani cu scopul nu de a sprijini cultura poporului maghiar, care în adevăr are trebuință de cultură și încă multă cultură trăind în aceleași împrejurări vitrege ca și poporul român sub oblăduirea feudală, ci cu scopul de a paraliza (slăbi) efectul activității Asociațiunii noastre. Căci după muncă goală de 25 de ani, ce rezultate poate arăta Emke la iubileul său? Nici un rezultat! După cum înființarea acestei Societăți a fost o mai-mușerie soviniștilor, tot așa și iubileul de 25 de ani de la zămislirea ei nu este decît o palidă copie a programului festivităților cultu-

rale ale Asociației! Însemnăm că acest »iubileu« s'a serbat în 8 Septembrie n., deci, pe cînd scriam aceste șire grofilor din fruntea Kultur-egyletului visau în dulci reverii de mari și pompoase serbări, cu asistența elitei ungurești și patronajul arhiducelui Iosif! Serbări, a căror splendoare va avea să întunece lumina ce se aprinsese la Blaj! Așa visea președintele Societății, contele Kun, așa visa comitetul, așa visau toți cari voiau să dea manifestării »culturale« un aspect feeric, orbitor, care să pună în respect pînă sălbaticii Valahi.

Dar a sosit o veste zdrobitoare, neașteptată: Arhiducele Iosif a avizat președintele că din cauze de boală nu poate primi patronajul și nu poate fi de față nici la serbări.

Bomba aceasta a produs amărăciune de nedescris în tabera soviniștilor. Falcioii magnați au primit un bobîmac peste nas, de care li-e rușine și mult ar da, dacă treaba cu iubileul ar rămîne baltă.

Ziarele soviniște sunt rău cătrănite și scriu că Maghiarii întotdeauna au fost siliți să se razime pe propriile lor puteri, nici acuma n'au trebuință de concursul Casei Domnitoare. De sine înțeles strugurii sunt acri. Dar serbările de la Blaj sub patronajul căruia arhiduce s'au organizat? Vorba e că grofilor au voit să paradeze cu persoana arhiducelui, nu cu rezultatele culturale ale Societății Emke, cari sunt în lună.

Băile fostului episcop Pavel vîndute unui consorciu francez

Băile fostului episcop român al Orăzei-Mari, Pavel, cari se află în apropierea comunei Pavel, în comitatul Maramureș, au fost vîndute de moștenitorii episcopului unui consorțiu francez pentru suma de un milion de coroane.

Chestia marocană.

Războiu franco-german?

În numărul trecut al foaiei noastre am arătat încordările între Franța și Germania din cauza Marocului, și am scos la iveală nesațul (lăcomia) Germaniei de a se împămînteni în Maroc, unde n'are ce căuta fiindcă n'are interese naționale în această provincie. Germania a socotit să facă această încercare, crezînd că situația internă a Franței și Angliei este priincioasă pentru ducerea la cale a planurilor germane. Numai cît socoteala aceasta a fost rău făcută, fără birtaș, căci Franța și Anglia sunt gata în tot momentul să întîmpine pu toată demnitatea pe vulturul cu două capete prusian, dacă ar îndrăzni să-și ia șorul spre Maroc. Mai e la spatele ei și Rusia, care și așa nu-i poate ierta ținuta dușmănoasă din timpul conflictului monarhiei noastre cu Serbia.

Cu toată alarma ce se face la bursele europene și în cercuri politice că anume Germania împinge la războiu, aceasta abia se poate crede, considerînd starea în care se află monarhia austro-ungară, aliata Germaniei. Gruparea marilor puteri pe chestia marocană este aceeaș ca pe timpul anexiunii, și numai dispoziția s'a schimbat: atunci monarhia noastră căuta să-și apere interesele. Doar Germania nici nu se gîndește serios la războiu, cîtă vreme știe că Anglia stă la spatele Franței. Întreaga ținută ei cerbicoasă n'are altă de scop, decît să cucerească nițel teren în Maroc. Și

ca să se facă simpatică înaintea Italiei și Spaniei, Germania cere ca pertractările, cari înaintea cu câteva zile s'au pornit din nou, să se estindă și asupra intereselor celor două state amintite, la ceea-ce guvernul francez nu se învoeste.

Dacă vești războinice ies câteodată în publicitate, aceasta se face cu intenția de a deștepta frică în partea contrară. Nu de mult Germanii zingăneau săbiile, acum Francezii au ținut să demonstreze cu ocaziunea manevrelor flotei împotriva Germaniei. Anume ministrul marinei la banchetul ce s'a dat în onoarea președintelui republicei, a rostit un discurs în care între altele a zis: Resultatul manevrelor ni-e o vie dovadă că flota noastră este capabilă de luptă în ori-care moment.

COLECTA

ziarului nostru pentru fondul de zidire al bisericei gr. or. române din Budapesta

George Măran, Caransebeș Cor. 6.—
Pavel Teodor, Nicolinț-Mare » 5.—
Suma: 11.—

Suma arătată în nrul 36 Cor. 1198.90
Suma totală Cor. 1209.90

Știrile săptămînei.

Știri personale.

Săptămîna trecută următorii domni au fost în capitală cercetîndu-ne la redacție: Pavel Teodor, Nicolinț-Mic; Vasa Militariu, Petrea-Romină; Ion Francescu, Drăgășești; George Măran, Caransebeș.

Noul președinte al Asociațiunei

În ziua primă a serbărilor dela Blaj s'a înțregit comitetul Asociațiunei prin alegerea președintelui. Postul de președinte în urma morții regretatului Iosif Sterca-Suluțu a devenit vacant. Întregirea postului s'a amînat pînă acum. Încrederea Asociațiunei s'a arătat față de vicepreședintele d. A. Bîrsanu într'un mod demn și cînd l'a pus în fruntea Asociațiunei. Alegerea aceasta a stîrnit mare bucurie în inimile tuturor, cari au fericirea a cunoaște activitatea și laboriositatea (dorul de muncă) dlui A. Bîrseanu, desvoltată pe terenul culturai naționale timp de 30 de ani ca luminător al poporului. D. A. Bîrseanu este profesor al școalei comerciale române din Brașov în pensie.

Studenti români distinși.

La diferitele institute pentru învățămîntul înalt anul trecut următorii tineri romîni au dat examenele de stat și riguroasele cu distincție:

La universitatea din Budapesta: 1) facultatea teologică: Ioan Georgescu, Iosif Cucul, 2) facultatea de drept: Iulian Givulescu, Ioan Popu, 3) facultatea de medicină (rigurosul al treilea): Sever Benția și I. Soarele Marta Buteanu și Cornelia Moga. 4) facultatea de litere, științe și filosofie, examenul fundamental: Alexandru Borza.

La universitatea din Cluj, rigurosul al treilea în drept: Vasile Blegia.

Numele tuturor studenților cari în anul trecut școlar și-au prestat examenele și riguroasele cu distincție au fost publicate în Monitorul Oficial (ziarul oficial al guvernului), de unde am scos și noi datele de mai sus.

Oaspeți din Țeară la Blaj

La înălțătoarele serbări dela Blaj, cari vor constitui o dată istorică de mare însemnătate în istoria noastră culturală, au luat parte și mulți bărbați distinși ai României. Nici nu se

putea ca Societatea românească de peste muni să nu simte cu noi, să nu se bucure cu noi și să nu serbeze cu noi. Veniseră pușini, cei drept, în numărul lor însă am văzut reprezentanți la prăznuirea biruinței culturai noastre naționale nu numai pe frații noștri liberi, ci și totalitatea Românilor subjugăți.

După cit am putut afla din România au venit la serbări ilustrii noștri scriitori, ale căror scrieri azi sunt cunoscute de păturile cele mai largi ale poporului: d-nii Gh. Coșbuc, Caragiale, St. O. Iosif, Liciu și Ranetti.

Mare bucurie a stîrnit vestea că la serbări va veni și învățatul și neobositul luptător al românismului, Nicolae Iorga, profesor la universitatea din București. D-nul Iorga a și sosit împreună cu doamna, făcîndu-li-se însuflețite ovății. D-nul Iorga voia să țină și o conferință (prelegere), autoritățile soviniiste însă nu i-au dat îngăduială. Asta însă n'are a face; impresia ce d. Iorga a făcut asupra lumii adunate la Blaj și așa a fost desevisită.

Aflîndu-se în Blaj, d. Nicolae Iorga și-a tulnut de o sfință datorie morală de a cerceta mormîntul regretatului canonic Dr. Bunea, pentru care cit era în viață, a avut cea mai mare stimă, iar acum cu înduioșătoarea vizită la mormîntul învățatului canonic a documentat aceeaș stimă neschimbată și față cu memoria marelui istoriograf.

Miercuri dimineata împreună cu doamna și însoțit de cîțiva membrii distinși ai societății blăjene, d. Iorga s'a dus la mormînt; și d. Iorga n'a înțeles acest act de adevărată pietate creștinească așa, că aruncă o privire-două asupra simplului mormînt, ci ca un adevărat creștin și Român, care știe cinsti memoria marilor bărbați, și-a plecat genunchii și împreună cu gingașa-i soție a rostit o rugăciune, sărutînd crucea și depunînd o prea frumoasă cunună de flori pe mormînt.

Noui protopopi

Venerabilul Consistoriu archidieceșan din Sibiu a întărit pe On. Părinte Dr. Vasile Saftu, în scaunul de protopop al tractului Brașov.

Acelaș Consistoriu a confirmat (întărit) și alegerea Onor. Părinte Fabriciu Manoilă, preot în Soboteli, în calitate de protopop al Lipovei. Lipova aparține diecezei Aradului, afacerea alegerii însă în urma apelațiunei a ajuns înaintea Consistoriului metropolitan, care n'a găsit nici o piedecă și astfel a aprobat alegerea părintelui Manoilă.

Foc în Cacova

Sîmbătă în 2 Septembrie între orele 8—9 s'a pustiit prin foc prefăcîndu-se în cenuse toate edificiile băncei »Plugarul« din Cacova, afară de cele zidite de curînd, unde își are banca sediul, arzînd și mobilierul și hainele directorului care nu era acasă, fiind dus cu întreaga familie la Beiuș pentru a-și înscrie copii la școală. A fost avizat pe cale telegrafică despre catastrofă de unde abia luni în 4 Septembrie seara a sosit acasă. Văzînd ruinele clădirilor, l'a cuprins o adîncă întristare căci banca »Plugarul« este un mare sprijin al Românilor în aceste părți. Paguba întrece suma de 120.000 coroane și abia a fost asigurată în 60.000 mii coroane. Cauza focului e încă necunoscută.

Adunare poporală cu 200.000 de asistenți.

Adunarea aceasta poporală nu s'a ținut la noi, căci la noi masele se însuflețesc mai anevoie. O adunare poporală bine cercetată la noi dacă numără 6 pînă la 200.000 de participanți, e mult, în cazul cel mai bun despre mișcările socialiste în capitală se poate spune că ele au deseori ca rezultat pornirea unor formale oștiri, cu cari ai putea pleca și la războiu.

Adunarea, despre care este aci vorba, s'a ținut Duminică trecută în Berlin și a fost organizată de partidul social-democrat. Întrunirea aceasta a fost convocată pentru a se protesta împotriva îndușmănilor dintre Franța și Germania iscate dincausa Marocului. Oratorii toți au arătat că poporul francez dorește să trăiască în pace cu poporul german; au declarat că în un eventual războiu social-democrații germani vor

lua poziție împotriva guvernului, și la urmă au încurajat pe toți cei de față să împiedice izbucnirea unui războiu.

În legătură cu aceasta amintim că zilele trecute oameni necunoscuți au scris pe poartă consulatului german și francez din Bruxella, cuvintele amenințătoare: »Jos cu războiul, căci altcum urmează dinamita.«

Nu sunt țigarete ieftine.

Adecă vor fi ele, dar nu se pot căpăta la tutungerii, din cauza că decînd s'a urcat prețul produselor de tabac, publicul fumează mai ales țigarele ieftine, căci aceste trec mai iute. Printre produsele de tabac singur numai țigarele »Magyar« și »Duna« sunt, cari se vînd pentru prețul de mai înainte. Din mai multe locuri sosesc știri, că țigarete ieftine abia se pot căpăta, sau nu se pot căpăta de loc. Regia adecă produce puține țigarete de acestea ca statul să nu păgubiască.

În afară de aceasta sunt și alte serii. Țigarele nu sunt bine făcute, mai ales țigarele »Drama«, al căror preț se scumpise după cum se știe. Cu alte cuvinte și scumpe și rele. Statul însă nici nu bagă aceasta în seamă; pe el nu-l privește interesul particularilor, el vrea să incasseze, să aibă venite.

Revoluția femeilor belgiene

În Bruxella, capitala »Belgiei, femeile au izbucnit în formală revoltă din cauza scumpetei.

Anume, de câteva zile în sus zisul oraș măcelării și brutării (pecarii) au urcat considerabil prețurile celor două articole de hrană de căpetenie: pînei și carnei. Deja de zile întregi lumea în Belgia este grozav de agitată din pricina aceasta și femeile au pornit o aprigă luptă împotriva belitorilor publicului. Măcelării au închis prăvăliile, femeile revoltate însă au năvălit asupra lor spărgînd și derămînd tot ce le-a venit la mînă. Acum se vestește că și din provincie se pregătesc multe femei să călătorească la Bruxella pentru a pune la cale manifestațiuni și mai înversunate.

Cîți locuitori are China?

În împărăția soarelui-resare nici odată nu se știa exact cîte suflete trăiesc. Se știa și se știe că China are cel mai mare teritoriu și face a treia parte din teritoriul Asiei, dar nu se știa cu siguranță cîți locuitori are, din cauza că în China recensămîntul (numărătoarea) se făcea așa că se număra numai familiile. Anul trecut însă guvernul chinez a dat poruncă să se numere și sufletele. Munca ariasă s'a pornit, durînd mai mult de un an. Acesta a fost cel dintîiu recensămînt în China. După cum se vestește din Peking, capitala Chinei, numărul populației chineze este 450 de milioane.

Muncitorii căilor ferate austriace pregătindu-se pentru grevă

În Austria, ca și în alte țeri, lumea se plînge împotriva marelui scumpete. În Belgia d. p. femeile au făcut formală revoluție din cauza scumpirei pînei și carnei, iar în Austria muncitorii dela căile ferate se pregătesc să facă grevă din cauza că simbria ce au nu li-se ajunge pentru a trăi cum se cade. Guvernul li-a făcut multe înlesniri, acestea însă n'au putut face să înceteze nemulțumirile deoarece traiul se scumpește pe zi ce merge. În timpul de față lucrurile stau așa în Austria că greva muncitorilor poate izbucni în tot momentul, dacă guvernul nu'va lua măsuri pentru împedcarea ei pe cale pacinică.

Tîlhărie

Un celitor al nostru din Mediaș ne scrie următoarele: Sîmbătă seară pe la orele 9 și jumătate trecea un tînar pe o stradă a comunei noastre. Pe stradă se întîl-

Recomandă cu toată căldura preparatele sale cosmetice, ca **crema, pudra și veritabilele articole franceze pentru înfrumusețare**, precum și **parfumuri franceze**.

GRAF **GRAF** **GRAF**

FELSÉGES EZA **GRAF** KOCKA LEVES

O porție de supă de carne bună gătită din veritabilul

Cub alui GRAF, costă numai 5 fileri. Supă tare din acest preparat costă numai 6 fileri.

LYEN JÓT TI NEM TUDOK FÓZNI!

Să prefindem în interesul propriu numai

Cubul lui Graf.

Depozit general pentru vânzătorii din Ungaria:

Benedek János

Budapest, VI., Eötvös-utca 33.

Telefon 137—39. Telefon 137—39.

In provincă comande de probă dela 100 bucăți în sus trimitem franco.

GRAF **GRAF** **GRAF**

Nyegrus Gyula

Budapest, IX., Üllői-ut 61. szám.

Telefon 66—20 Telefon 66—20

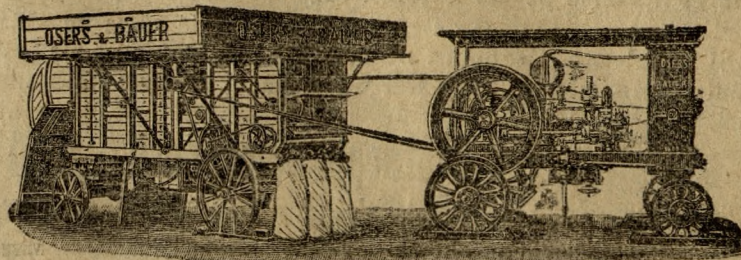
PRAVÁLIE DE SPECIALITĂȚI:

Drug de fier, aranjamente pentru grajd, articole de casă și economie, specialități de scule și unelte. La cerere trimitem catalog cu prețuri gratuit.

Osers és Bauer exclusiv numai fabricanți de motoare
Biroul central și depozitul
... pentru Ungaria: ...

Budapesta, VI., Podmaniczky-utca 18. szám.

Recomandă fabricatul propriu Garniturile de treierat cu locomobile de benzină

Exclusiv construcția cea mai solidă pe lângă garanția cea mai mare posibilă.
In acele ținuturi unde încă nu sunt cunoscute mașinile noastre trimitem garniturile noastre de treierat și de probă.

Telefon 11—87. **Schneider József** Fondat în anul 1838.

Magazin de mărunțișuri și articlii pentru croitori, precum și specialități de felurite articlii tricotați și țesuți.

Noutăți: în ciorapi de primăvară și vară. Mănuși de mătase și de ață, șosete pentru copii și cămăși de matroz. Costume și mantale de baie-modelele cele mai noi. Fabricație proprie.

Rufărie de domni.

Tot felul de articlii de modă pentru domni și dame recomandă

Schneider József depozit de țesături și mărunțișuri
Budapest, IV., Váci-utca 17.

Comandele prin postă să eșeptuiesc punctual.

Telefon 11—87.

Telefon 11—87.

FÄRBER S. Depou de ciasornice, bijuterii și antichități.

TELEF. Budapesta, IV., Károly-utca 1. sz. 126—26 In edificiul casei centr. oraș., lângă poarta mare.
Filială: BUDAPESTA, IV. KIRALY-UTCA 103.

Specialități de ciasornice și bijuterii. — Ceasuri antice, bronzuri, tablouri în miniatură, etc. — Picturi cu ulei, de artiști cei mai vestiți vechi și moderni.

INVENȚIE MAGHIARĂ!

FABRICAȚIE MAGHIARĂ!

Pistolul care funcționează de sine

FROMER 7.65 mm.

esto cea mai perfectă și cea mai sigură armă de apărare a veacului nostru.

Capacitate de pușcat de primul rang!

Se află la firma lui:

HUZELLAM.

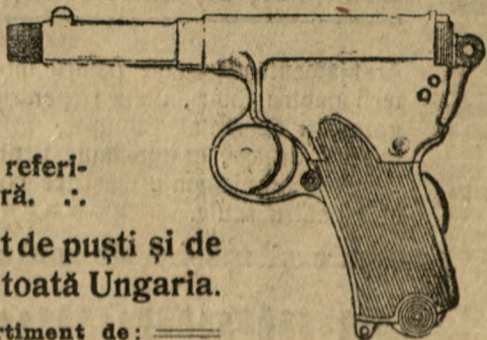
Budapest, IV. kerület,
Városliget 28. szám.

Cereți preț-curent și referențe
și-vă la foaia noastră.

Cel mai mare deposit de puști și de articlii de sport din toată Ungaria.

Cel mai mare asortiment de:

rakette de Tennis englezești.

Ață pentru înșirarea tabacului, desagi pentru spargerea strugurilor, pânze impermeabile, desagi pentru grâu se pot căpăta ieftin la

HAUSCHILD ALBERT

alias NEDELKO SANDOR, frinar

Budapest, Károly-körút 15

Fondată la 1838 Fondată la 1838

La cerere trimitem model și ofertă. La comenzi sunteți rugați să vă referiți la „Foaia Pop. Rom.”

Ingrijiti-Vă de viitorul vostru!

În contra sărăciei mai ușor se poate apăra omul, dacă atît pe sine, cît și pe ai săi îi asigură la

Asociațiunea de Ajutorare Reciprocă „BIOŠ” din Timișoara.

Pentru 10 cor. taxă de înscriere, pe care o plătește odată și pentru totdeauna, pentru 12 cor. taxă de membru, pe care o plătește în fiecare an și pentru 2 coroane cvoțizațiune ce se solvește după fiecare caz de moarte, **deja după trecerea unui an** dela înscrierea sa de membru, la caz de moarte urmașii capătă

două mii coroane ajutor.

Dacă au trecut trei ani dela înscrierea de membru și ai devenit neputincios, nu vei mai plăti mai departe nici cele 12 cor. pe an, nu vei plăti nimic și **capeti pe viața întreagă 50 cor. pensie pe fiecare lună**. Dacă ai rămas sănătos și ai stat membru 30 ani, la împlinirea acestora înceată ori-ce plătire și atît bogatul, cît și săracul **capătă cît va trăi șasă sute coroane** pe fiecare an.

Pentru un preț de tot neînsemnat ce-l plătește omul la lună, **poate asigura fetelor sale zestre** (parte) pe cînd să mărită, **poate asigura copiii săi avere** pe cînd ajung la vîrstă (24 ani). Dacă părinții și susținătorii copiilor după trei ani dela înscrierea lor de membri ar muri, atunci înceată ori-ce plătire pe mai departe și atît fetele, cît și băieții, **capătă pînă la vîrstă de 15 ani 30 cor. lunar**, iar fetele cînd să mărită și băieții cînd ajung la vîrstă își **capătă cele două mii coroane** pentru cari s'au asigurat.

Asociațiunea „BIOŠ” e puternică, asigură viitor de aur și întărește pe toți membrii săi.

Prețul asigurațiilor de pînă aci trece peste suma de **douăzeci milioane**. Cauțiunea de 200.000 cor. e depusă la tribunalul comercial din Timișoara. Cu deslășiri servește fără nici o cheltuială

Asociațiunea de Ajutorare Reciprocă „BIOŠ”

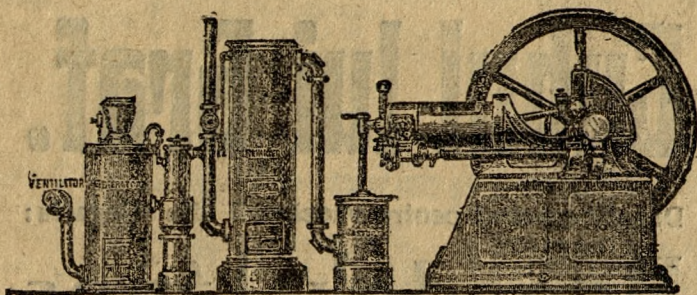
Timișoara-Cetate (Temesvár-Belváros) strada Szécheny nr. 4.

Gömöri Testvérek

Depozitul fabricii de mașini agricole
Budapest, IX. ker., Dorárus-tér 2. szám.

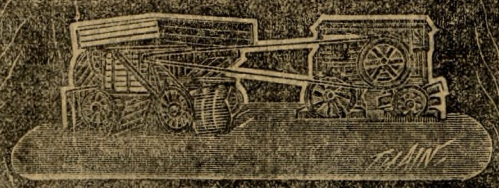
Repr. gen. pentru Ungaria a fabricii de mașini și a turnătoriei de for K. & R. Jezek din Blansko.

Noutate! Cea mai simplă și mai desăvîrșită garnitură de treerat a vremii de astăzi. Pentru instrucția în lucrarea cu mașinile se pune la dispoziția cumpărătorilor un monter gratis. Mai departe recomandăm stim. economi **garniturile de treerat Goepelputzen mers minnat** de ușor cu aranjament de inhămat cai, astfel că cu 2—4 cai se poate imblăti ușor; apoi mașini de sămănat cu construcția cea mai nouă, morișcă cu cilindre de piatră și cu site cilindrice și toate mașinile agricole. Apoi mașini pentru lucrarea cărămizilor și țiglelor de copertis, a țiglelor de ciment, mărfuri de ciment, precum și forme de fer pentru lucrarea canalelor de ciment și inelele de fîntini și mașine de spart piatră.

Motoare cu gaz aspirat construcția cea mai nouă, mașini cu ulei brut, motoare și aranjamente de mori complete. Mașinile înșirate aici le lîferăm cu garanță deplină și cu condiții favorabile de plată. Pe cumpărătorii serioși, cari se interesează de mașinile noastre, îi cercetăm personal pe speșele noastre, prin cee-ace cumpărătorii crută provisia agentului, ajung la mașini cu mai puține speșe și sunt asigurați de serviciu cel mai bun. Mașinile lîferate de firma: **Gömöri Testvérek** s'au dovedit pretutindeni ca foarte bune și sunt recomandate din toate părțile în modul cel mai călduros. Acelora, cari reflectează la mașinile noastre, la cerere le trimitem prețuri curențe gratis.

DACĂ DVOASTRĂ
DORIȚI SĂ VA PROCURĂȚI
O GARNITURĂ DE IMBLĂȚIT CU MOTOR
ECONOMICĂ

cu **FUNCȚIUNE SIGURĂ** cu **CAPACITATE DE LUCRU EXCELENȚĂ**
IN PREȚ FAVORABIL LA ÎNGĂCONDITURI
DE PLATA AVANTAGIOASE EN GARANȚIE

DEPLINĂ ADRESAȚI-VA LA
ÎNȚEPRINDEREA COMERCIALĂ DE MAȘINI
AGRICOLE ȘI INDUSTRIALE =

SZÜCS ÖDÖN

BUDAPEST VI NAGYMEZŐ UTCA 66 SZ. A.
CARE VA TRIMETE LA DORINȚĂ FĂRĂ
PLATĂ, PREȚ CURENȚI ȘI PRELIMINAR DE SPEȘI

EUGEN VECSEY inginer de mașine diplomat

BUDAPEST, V., LIPÓT-KORUT 21. sz.

Furnizăm	Furnizăm	Furnizăm
motoare, aranjamente pentru mori, mașini agricole, stabilimente de tulumbe, aranjamente de apaduct și iluminatie pentru castele și case private, aranjamente de aerizat și încălzit.	motoare sistem Diesel pentru tot felul de mașine pentru mînat în cet sau repede. Motor Diesel Cheltuieli cu mînarea motorului pe cias circa 1.5 filer, deci mînarea acestor motoare e mai ieftină și mai sigură ca mînarea oricărui alt motor.	mașine pentru lucrarea lemnului, pentru fabricarea sculelor necesare la lucrările de metel, aranjamente pentru fabrici de mașine, șine din sîrmă pentru tramvaie funiculare, căi ferate de lanț, aranjamente pentru furnizarea de panglici.

Kemény Manó

prăvălie tehnică, pentru scule și mașini
Budapest, V., Rudolfrakpart 8 :: TELEFON 159-02.

Aranjamente complete pentru mori, curele, foiuri, materii pentru foiuri, uleiuri pentru mașine și cilindre, garnituri de metal, tulumbe, articole agricole, pânze groase, desagi, aranjamente pentru pivniși și economia laptelui, aranjamente electrice complete, scule și mașini pentru scule.

Scule și mașini de scule de specialitate.

Calendarul Poporului Român

anul al X-lea jubilar e sub tipar și la 1 Octombrie va apare. Cuprinde o mulțime de năvele, povești, poezii, explicații și sfaturi folositoare.